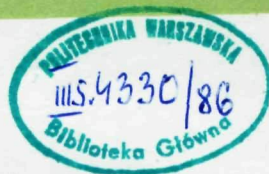




# SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

43/2

**MARCELI STRUSZYŃSKI**  
(1880—1959)



Marceli Struszyński urodził się 16 I 1880 r. w Winnicy na Podolu. Po ukończeniu w 1903 r. Instytutu Technologicznego w Charkowie z dyplomem inżyniera technologa przeniósł się do Moskwy, gdzie rozpoczął pracę zawodową w Moskiewskim Komitecie Giełdowym jako kontroler celny. Pracę tę, polegającą na ocenie produkcji wyrobów włókienniczych i na kwalifikowaniu surowców używanych w tym przemyśle w drodze badań analitycznych i ekspertryz, wykonywał do listopada 1918 r. W latach 1906—1918 był jednocześnie kierownikiem Oddziału Chemiczno-Technologicznego w Chemiczno-Bakteriologicznym Instytucie dra Blumentala w Moskwie, prowadził też ćwiczenia z analizy jakościowej w miejscowej Akademii Rolniczej. Mimo młodego wieku cieszył się już wówczas opinią pierwszorzędnego znawcy w dziedzinie analizy chemicznej i towaroznawczej.

Podczas pobytu w Moskwie utrzymywał stałe kontakty z kolonią polską, uczestnicząc w licznych imprezach literackich i artystycznych oraz w zebraaniach dyskusyjnych, organizowanych w miejscowym Domu Polskim. Żywo interesował się zawsze sztuką, architekturą i muzyką. W tym okresie nawiązał bliższą współpracę naukową z innym chemikiem polskim W. Świętosławskim, późniejszym profesorem Politechniki Warszawskiej (PW), z którym łączyły go odąd serdeczne więzi przyjaźni.

Pod koniec 1918 r. M. Struszyński powrócił do kraju i osiadł na stałe w Warszawie. Niebawem podjął pracę w Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego jako chemik-analitik, a od 1 X 1919 r. przystąpił jednocześnie do pracy dydaktycznej na Wydziale Chemicznym PW, początkowo jako starszy asystent, a od stycznia 1920 r. jako adiunkt w Katedrze Technologii Organicznej i Węglowodanów u wybitnego technologa prof. K. Smoleńskiego. Od r. akad. 1922/23 wykładał chemię analityczną na Wydziale Chemicznym. Prowadził również na uczelni laboratorium analityczne, pozostające w stałych kontaktach z wieloma laboratoriami przemysłowymi. Już wtedy uznawany był za najwybitniejszego w Polsce eksperta analityka.

W marcu 1928 r. M. Struszyński opuścił PW i objął stanowisko kierownika Centralnego Laboratorium w Państwowym Monopolu Spirytusowym oraz kierownika laboratorium w Państwowym Monopolu Tytoniowym. Pracując na tych stanowiskach do września 1933 r., przyczynił się wydatnie do opracowania nowych metod pozwalających na znacznie lepszą kontrolę produkcji. Jednocześnie był doradcą Departamentu Cel (1927—1932) i członkiem Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu, a od 1931 r. także zaprzysiężonym rzeczoznawcą przy warszawskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej. W latach 1933—1938 kierował Działem Analitycznym w wojskowym Instytucie Przeciwigazowym. Przez szereg lat brał udział w pracach Komisji Technologii

Chemicznej przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

W połowie 1938 r. powrócił do działalności naukowej i dydaktycznej w PW. Z dniem 24 VII 1938 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym i objął Katedrę Analizy Technicznej i Towaroznawczej na Wydziale Chemicznym. Fakt ten stanowił ukoronowanie starań prof. M. Struszyńskiego o uznanie chemii analitycznej za gałąź naukową samoistną i bardzo ważną w kształceniu przyszłych chemików.

Podczas okupacji hitlerowskiej przebywał nadal w Warszawie, wykładając chemię analityczną m.in. w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej. Brał udział w tajnym nauczaniu na poziomie akademickim. Związany był też ściśle z ruchem oporu, dla którego wykonywał wiele analiz niemieckich materiałów wybuchowych, środków trujących, zapalników do bomb itp. (materiały do analizy otrzymywał najczęściej — za pośrednictwem łączniczkek — od prof. J. Zawadzkiego). Obok prof. J. Groszkowskiego przyczynił się walcnie do rozszyfrowania tajników niemieckiej broni rakietowej V-2 ustalając ponad wszelką wątpliwość, że jednym ze składników paliwa tej broni był perhydrol czyli woda utleniona o ogromnym, niespotykanym dotąd 80-procentowym stężeniu. Przekazany drogą radiową z Warszawy do Londynu meldunek o tym odkryciu, stanowiącym olbrzymią niespodziankę naukową, zaskoczył grono uczonych alianckich.

Wkrótce po wyzwoleniu prof. M. Struszyński powrócił do Warszawy z tułaczki popowstaniowej. W 1945 r. został kierownikiem Zakładu Analitycznego w Instytucie Chemii Przemysłowej (późniejszym Instytucie Chemii Ogólnej przy Ministerstwie Przemysłu Chemicznego), a w 1946 r. podjął na nowo pracę naukowo-dydaktyczną w PW jako kierownik Katedry Chemii Analitycznej. Tymi obiema placówkami kierował aż do śmierci. W dniu 2 V 1948 r. został mianowany profesorem zwyczajnym.

Dorobek naukowy całego swego życia zawarł prof. M. Struszyński głównie w podręcznikach obejmujących całość materiału z zakresu analizy chemicznej. Najważniejsze jego dzieła to wielokrotnie wznawiane książki: „Analiza techniczna” (1930), „Analiza jakościowa nieorganiczna i organiczna z uwzględnieniem potrzeb towaroznawstwa” (1935), trzypięciotomowa „Analiza ilościowa i techniczna” (1947—1950) oraz wydane pośmiertnie prace: „Jakościowa analiza organiczna” (1960) i „Jakościowa analiza nieorganiczna” (1960). Za całokształt działalności naukowej otrzymał w 1951 r. Nagrodę Państwową II stopnia.

Prof. M. Struszyński obdarzony był wyjątkowymi zaletami charakteru, przy czym wielka skromność należała do dominujących jego cech. Zmarł 1 IX 1959 r. w Warszawie, pochowany został na cmentarzu Powązkowskim (239-III-6). Był odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1955) i Orderem Sztandaru Pracy I klasy (1957).